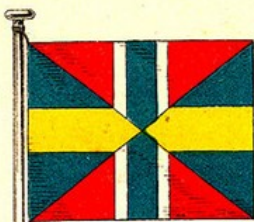

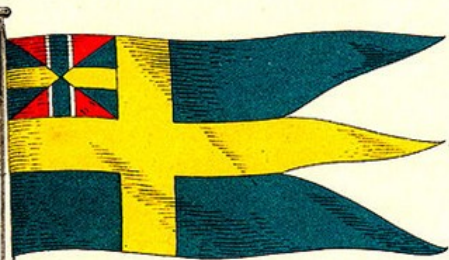
Cesta k samostatnosti 1905

Opakování z minul

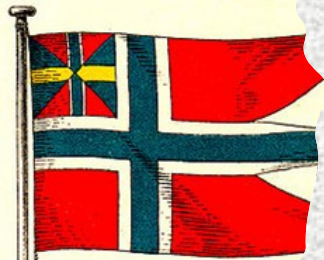
- Stále „úřednický“ stát – Embedsmannsatten
- Vzniká parlamentarismus – 1884 první politické strany – Johan Sverdrup
- Dělnická hnutí – Arbeiderpartiet 1887
- Industrializace, rozvoj, emigrace do USA
- Národní obrození – hledání vlastního jazyka, kultury...
- Rozmach umění a kultury – malíři, spisovatelé, divadla

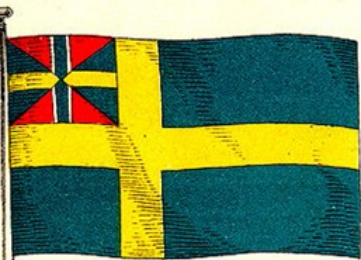
Pavillon diplomatique et consulaire des Royaumes-Unis.
Diplomatic and Consular Flag of the United Kingdoms.

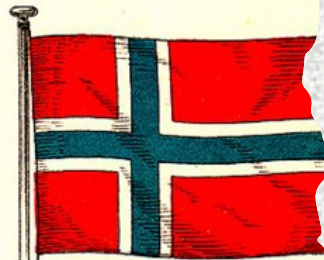
Pavillon de la Marine Royale de Suède.
Flag of the Royal Swedish Navy.

Pavillon de la Marine Royale de Norvège.
Flag of the Royal Norwegian Navy.

Pavillon de la Marine marchande de Suède.
Merchant Flag of Sweden.

Pavillon de la Marine marchande de Norvège.
Merchant Flag of Norway.

Rozpory se Švédskem

- Rostoucí národní uvědomění v Norsku, větší míra svobody a demokracie než ve Švédsku – Ústava z roku 1814 modernější než švédská
- Během 19. století řada konfliktů mezi Norskem a Švédskem – vlajka, panovníkovo veto, vláda,...
- Sílicí moc Stortingu

Zastoupení v zahraničí

- Norsko nemělo právo na vlastní zastoupení – konzuláty v zahraničí
- Toto právo po roce 1814 drželo Švédsko za celou unii, Norsko nesouhlasilo
- Vzhledem k velikosti norské flotily a počtu norských námořníků v zahraničí konzuláty vyhledávali hlavně Norové – snaha o modernizaci a ponorštění konzulátů
- Na konci 80. let opět snaha o změnu – konzuláty nebyly v zemích, kde je potřebovala norská flotila, byly aktivní v zemích výhodných pro Švédsko – protekcionismus
- Platba za konzuláty dle tonáže lodí – Norsko platilo výrazně víc
- Konzul x Diplomat – konzul zastupuje i obchodní zájmy, diplomat hlavně politické

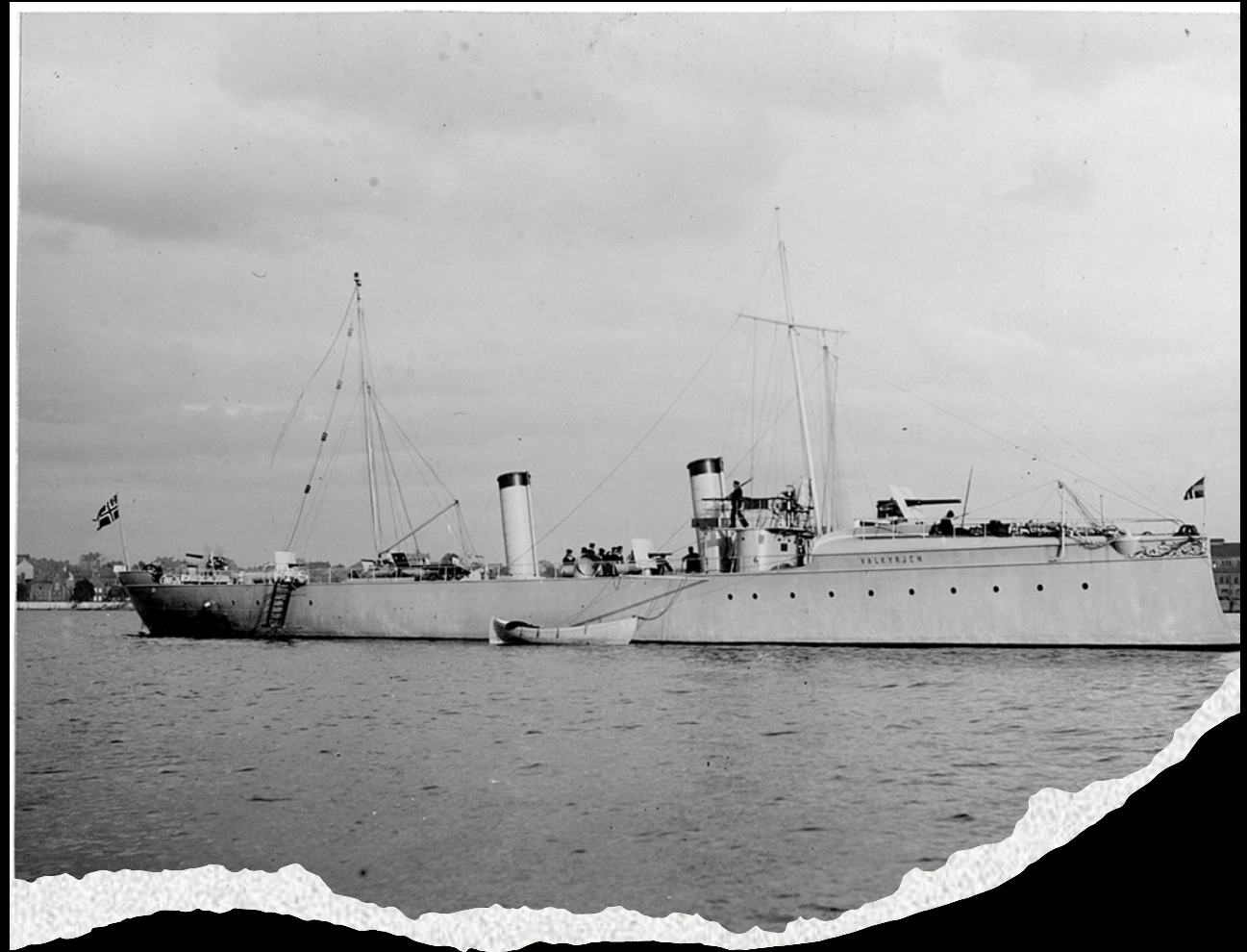

Konsulatsaken

- Vlastní komise ve Stortingu za účelem nápravy zastoupení v zahraničí
- Komise a Storting přichází z požadavkem zřízení vlastní sítě konzulátů
- Švédsko ochotné vyjednávat a upravovat podmínky (je nicméně proti samostatnosti norských konzulátů) – Storting je nejednotný – stačí to?
- Venstre tlačí na Švédsko, dle krále je to ale záležitost celé unie, neměl by rozhodovat Storting – Venstre přesto prosazuje zřízení konzulátů – Švédsko vyhrožuje válkou – Venstre ustupuje
- Na přelomu století snaha o nalezení kompromisu z obou stran - neúspěch

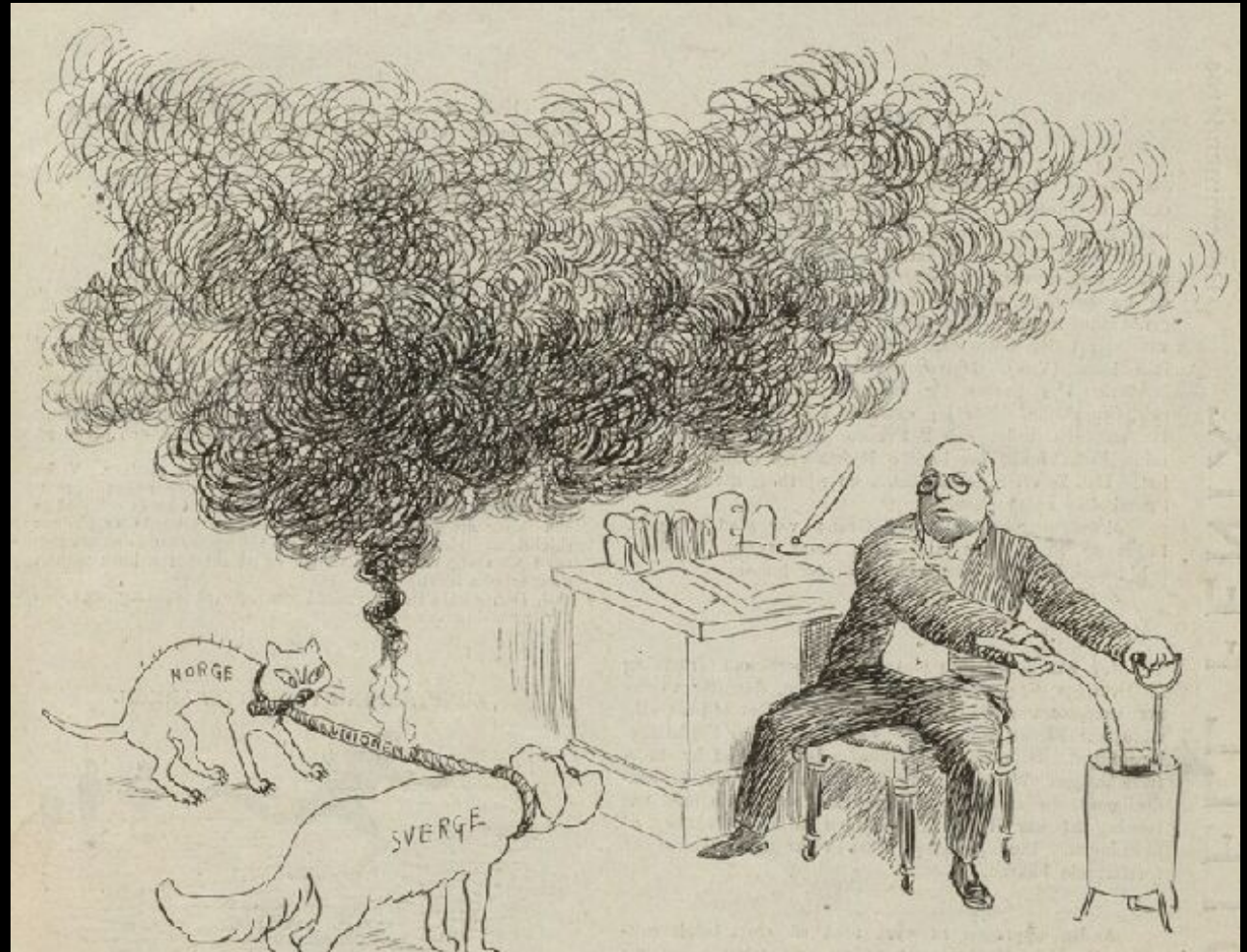
Další konflikty

- Boj o vlajku – Storting požadoval vlastní vlajku pro Norsko, bez švédských znaků, král Oskar II vetoval v 1893 i 1896, pak už veto nemohl použít, 1898 vlastní vlajka – oslabení postavení Švédska v rámci interních konfliktů
- Vojenská otázka – Storting požadoval modernizaci norské armády, staré vojenské „struktury“ považovaly plachetnice za dostatečné – rozkol mezi armádou a Stortingem, který omezil financování armády
- Po vyhrožování válkou ze strany Švédska v 1895 změna – Storting ohromným způsobem navýšil výdaje na armádu (jen torpédoborce 20% státního rozpočtu), stavba pevností, zesílení stávajících, všeobecná modernizace

Rok 1905 – díl první

- V Norsku Høyre pro zachování unie za podmínek úplné rovnoprávnosti, Venstre pro samostatnost
- Na konci roku 1904 Švédsko přichází s návrhem na řešení konzulátů:
- Švédský ministr zahraničí bude schvalovat personál norských konzulátů
- Konzulové budou jmenováni první jménem švédského krále a Švédska
- Konzul nesmí konat proti předpisům švédského ministerstva zahraničí
- Pro Norsko jen velmi těžko přijatelné

Rok 1905- díl druhý

- Švédské požadavky znemožnily postup ve vyjednávání
- Norsko oficiálně hovoří o osamostatnění – podpora umělců, novin
- Bjørnson, diplomat Sigurd Ibsen, Fridtjof Nansen atd.
- Norové vyjednávají s mocnostmi o možnosti osamostatnění
- V květnu 1905 zasílá Storting nový zákon o konzulátech králi
- Král zamítá – norská vláda chce rezignovat – král zamítá, nemá náhradu

Rok 1905 – díl třetí

- 7. června 1905 vyhláší Storting, že „(...) unie se Švédskem pod jedním králem je zrušena z důvodu, že král přestal fungovat jako král Norska“.
- Král nesouhlasil – Storting mu navrhl, že by se králem Norska mohl stát jeden z jeho synů, což by znamenalo samostatnost pro Norsko, král odmítl, kdo na jeho místo? Princ Karel Dánský, synovec Edvarda VII
- Švédsko sestavuje komisi pro prozkoumání záležitosti – ta udává, že nedošlo k rozpuštění unie, protože to by muselo schválit i Švédsko, a to na základě referenda
- 28. července Storting vyhláší referendum o „platnosti proběhlého zániku unie“

Kong. Haakon

Rok 1905 – díl čtvrtý

- 13. srpna 1905 se koná referendum, 85% účast, 370 tis. hlasů, všichni muži nad 25 let, 184 hlasů proti
- Ženy neměly právo účasti na referendu, nicméně sehnaly 280 tis. hlasů – argument pro volební právo v 1913
- Vyjednávání o rozpadu od 31. srpna v Karlstadu, švédská komise a norští vyjednávači
- Téma k vyjednávání – vodní toky, určení hranic apod.
- Problematické – pevnosti a pastviny pro Sámy

Rok 1905 – díl pátý

- Vyjednávání v Karlstadu problematické – Norsko od 1895 intenzivně investovalo do pevností u hranic se Švédskem – to teď požaduje jejich demolici
- Možnost války mezi zeměmi – Švédské vojenské cvičení, přesun flotily k norským hranicím, Norsko mobilizuje
- Nakonec dohoda – demolice nových pevností, ponechání historických
- Sámské pastviny – dohoda o nové dohodě v 1917
- Švédský parlament uznává nezávislost Norska 26. října 1905

Rok 1905 - finále

- Kdo na norský trůn? Storting vyjednává s dánským princem Karlem
- Podpora ze strany Velké Británie
- Karel byl ochoten se stát králem Norska – chtěl mít jistotu – referendum
- Referendum o princi Karlovi 12. a 13. listopadu – 260 tis. pro, 70 tis. proti
- 25. listopadu přijíždí nová královská rodina do Kristianie – Král Haakon VII a syn Olav
- Jedno z nejmírovějších rozpadů států v evropské historii (spolu s Československem)

